

**T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI
Sigorta Denetleme Kurulu**

BROKERLİK RUHSAT/İŞLEMLERİ DENETİM REHBERİ

MART 2012

AÇIKLAMA

Bu Rehberde, Hazine Müsteşarlığı tarafından sigorta ve reasürans brokerlerinin denetiminde denetim elemanlarına yol göstermek ve denetimler ile denetim ürünlerinde standart sağlamak üzere hazırlanmış olan Brokerlik Ruhsat/İşlemleri Denetim Rehberinin sadece üçüncü kişilere açıklanması mümkün olan kısımlarına yer verilmiştir. Bu Rehber yapılan denetimler ile denetimlerde talep edilecek bilgi ve belgelerin nihai kapsam ve sınırını ya da denetim sonucunda yapılacak işlemleri belirlememektedir.

Güncelleme tarihi: 30 Mart 2012

Versiyon: BRK/2012Q2

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1	1
İLGİLİ MEVZUAT	1
BÖLÜM 2	1
TALEP EDİLECEK BİLGİ VE BELGELER	1
BÖLÜM 3	2
KURULUŞ VE RUHSAT İŞLEMLERİNİN DENETİMİ	2
3.1. Kuruluş ve Ruhsat İşlemlerine İlişkin İnceleme	2
3.1.1. Gerçek Kişi Brokerlerin Sahip Olması Gereken Şartlar.....	2
3.1.2. Tüzel Kişi Brokerlerin Sahip Olması Gereken Şartlar	3
3.1.3. Tüzel Kişi Brokerlerin Yöneticilerinin ve Gerçek Kişi Ortaklarının Sahip Olması Gereken Şartlar	4
3.1.4. Yabancı Ülkelerde Kurulmuş Brokerler İçin Özel Şartlar	5
3.2. Mesleki Sorumluluk Sigortası.....	6
3.3. Asgari Ödenmiş Sermaye ve Gerekli Özsermaye	7
3.3.1. Asgari Ödenmiş Sermaye.....	7
3.3.2. Gerekli Özsermaye	7
3.4. Teknik Personele İlişkin İnceleme	8
3.4.1. Teknik Personel.....	8
3.4.2. Teknik Personel Eğitimi	10
3.4.3. Kimlik	10
3.5. Fiziki ve Teknik Altyapıya İlişkin İnceleme.....	10
BÖLÜM 4	11
BROKERLİK İŞLEMLERİNİN DENETİMİ	11
4.1. Brokerlik Faaliyetine İlişkin İnceleme.....	11
4.1.1. Teklifler	11
4.1.2. Çalışma Esaslarına İlişkin Protokol	12
4.1.3. Sigorta ve Reasürans Priminin Ödenmesi	12
4.1.4. Brokerlik Gelirleri	13
4.1.5. Tazminat Ödemesi.....	14
4.1.6. Portföy Dağılımı.....	14
4.1.7. Yükümlülükler, Denetim Esasları ve Yasaklar	14
4.2. Kayıtların ve Finansal Tabloların İncelenmesi	16
4.3. Müşteri Dosyaları.....	17
4.4. Diğer Hususlar	18
4.4.1. Unvan, İlan, Reklam, Afiş ve Panolar	18
4.4.2. Değişikliklerin Bildirilmesi ve İzinler.....	18

DENETİMİN ADI

Brokerlik Ruhsat/İşlemleri Denetimi
(Ruhsat ve Faaliyet)

DENETİM KONUSU

Sigorta ve Reasürans Brokerleri ile
Brokerlik Ruhsat Talebinde Bulunan Gerçek ve Tüzel Kişiler

DENETİMİN AMACI

Sigorta ve reasürans brokerlik ruhsatı talebinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin ilgili mevzuatta öngörülen şartları taşımakta olup olmadıkları ile sigorta ve reasürans brokerlerinin kuruluşta aranan şartları taşımaya devam edip etmedikleri ve faaliyetlerini sigortacılık mevzuatına uygun olarak yürütüp yürütmediklerinin tespit ve analizi

DENETİME ESAS DÖNEM

Denetim tarihi itibariyle mevcut durum ya da denetim dönemi kapsamında bir önceki yılbaşından denetim tarihine kadar olan dönem

DENETİMİN DAYANAĞI

5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 28'inci maddesi

BÖLÜM 1

İLGİLİ MEVZUAT

Brokerlik Ruhsat/İşlemleri Denetiminde temel olarak aşağıda yer alan mevzuat esas alınmaktadır.

- 1.1. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu (Kısaca “Kanun” olarak ifade edilecektir),
- 1.2. 21/06/2008 tarihli ve 26913 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Sigorta ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliği (Rehberde kısaca “Yönetmelik” olarak ifade edilecektir),
- 1.3. Genelgeler
 - 1.3.1. 2008/7 sayılı Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmeliğin Uygulanması Hakkında Genelge
 - 1.3.2. 2008/12 sayılı Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmeliğin Uygulanması Hakkında Genelge,
 - 1.3.3. 2010/2 sayılı Katastrofik Risklerde Koruma Sağlanması ile Piyasayı Bozan ve Şirket Mali Yapılarını Olumsuz Etkileyen Hususlarda Tedbir Alınmasına İlişkin Genelge,
 - 1.3.4. 2010/5 sayılı Katastrofik Risklerde Koruma Sağlanması ile Piyasayı Bozan ve Şirket Mali Yapılarını Olumsuz Etkileyen Hususlarda Tedbir Alınmasına İlişkin Genelgede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Genelge,
- 1.4. Sektör Duyuruları
 - 1.4.1. 2009/36 sayılı Sigorta ve Reasürans Brokerlerinin Merkez Dışı Birimlerine İlişkin Sektör Duyurusu,
 - 1.4.2. 2010/31 sayılı Sigorta Acenteleri Arasındaki İş Paylaşımına İlişkin Sektör Duyurusu,
 - 1.4.3. 2010/34 sayılı Sigorta Acenteleri Arasındaki İş Paylaşımına İlişkin 2010/31 Sayılı Sektör Duyurusuna Ek Sektör Duyurusu.

BÖLÜM 2

TALEP EDİLECEK BİLGİ VE BELGELER

Brokerlik Ruhsat/İşlemleri Denetiminde, denetime tabi sigorta ve reasürans brokerleri ile brokerlik ruhsat talebinde bulunanlardan temel olarak aşağıdaki bilgi ve belgeler talep edilmektedir. Ancak, denetimin kapsamına ya da denetim süreci içindeki tespitlere göre ihtiyaç duyulması halinde denetim elemanı tarafından gerekli görülen, ilave bilgi ve belgeler de talep edilebilir. Diğer yandan, Brokerlik Ruhsat/İşlemleri Denetimi, bu Rehberde yer alan başlıkların sadece bir kısmı ile sınırlı gerçekleştirilebilir. Bu durumda, denetimin kapsamına göre aşağıdaki listede yer alan bilgi ve belgelerden talep edilecek olanlar denetim elemanı tarafından tespit edilir ve ilgili brokere veya brokerlik ruhsat talebinde bulunan gerçek veya tüzel kişiye bildirilir.

Brokerlik Ruhsat/İşlemleri Denetimi kapsamında talep edilen bilgi ve belgelerden uygun olanlar elektronik ortamda sunulabilir. Bu tür bilgi ve belgeler, “görüntüleme”, “kopyalama” ve “yazdırma” yetkileri tanınmak suretiyle denetim elemanına şirket bilgi işlem sistemine erişim hakkı vermek ya da bilgi işlem sistemi üzerinden bu bilgilerin kullanıma uygun şekilde elde edilmesini sağlamak suretiyle de ibraz edilebilir. Denetim elemanı da, ibraz edilen bilgi ve belgelerin gerçek kayıtlara uygunluğunu doğrulamak amacıyla yukarıda belirtilen yetkilerle sınırlı olmak üzere bilgi işlem sistemine her zaman için erişim hakkına haizdir.

- 2.1. Ortaklık yapısı,
- 2.2. Organizasyon yapısı
- 2.3. Üst yönetici ve teknik personelinin listesi ve bu kişilere ilişkin bilgiler,
- 2.4. Mesleki sorumluluk sigorta poliçesi sureti,
- 2.5. Denetimin gerçekleştirildiği tarih itibarıyla bir önceki yılsonu bilançosu,
- 2.6. Denetimin gerçekleştirildiği tarih itibarıyla bir önceki yıla ait gelir tablosu,
- 2.7. Denetimin gerçekleştirildiği yılın başından denetim tarihine kadar olan dönemde aracılık edilen prim üretimleri ve komisyon gelirleri,
- 2.8. Denetimin gerçekleştirildiği tarih itibarıyla yayımlanmış son üç aylık bilançosu ile yılbaşından bilanço tarihi arasındaki döneme ilişkin gelir tablosu,
- 2.9. Sigorta/Reasürans/Emeklilik şirketleri ile imzalanan protokoller.

BÖLÜM 3

KURULUŞ VE RUHSAT İŞLEMLERİNİN DENETİMİ

5684 sayılı Sigortacılık Kanununun 21'inci maddesinin birinci fıkrası gereği brokerlik, Müsteşarlığımızdan alınan brokerlik ruhsatı ile yapılabilir.

Brokerlik ruhsat talebinde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin kuruluş işlemleri ile ruhsat için gerekli şartları taşıyıp taşımadıkları ya da brokerlerin faaliyete başladıktan sonra gerekli şartları taşımaya devam edip etmediklerine dair inceleme konuları aşağıdaki başlıklardan oluşur.

3.1. Kuruluş ve Ruhsat İşlemlerine İlişkin İnceleme

Kuruluş işlemlerini Türk Ticaret Kanunu hükümlerine uygun olarak gerçekleştiren, ticaret siciline tescil ve ilan işlemlerini tamamlan ve asgari sermaye şartını yerine getiren gerçek ve tüzel kişiler, Sigorta ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliği kapsamında brokerlik ruhsatı almak üzere Müsteşarlığa başvurabilirler.

Brokerlik ruhsatı hayat sigorta, hayat dışı sigorta ve reasürans alanlarından bir veya bir kaçında, ancak ayrı ayrı verilir. Müsteşarlıktan ruhsat almadan brokerlik faaliyetinde bulunulamaz. Bu nedenle, incelemelerde ruhsat almadan önce brokerlik faaliyetine başlanıp başlanılmadığı ile ruhsat olmaksızın brokerlik faaliyetinde bulunulup bulunulmadığı da araştırılır ve incelenir.

Kuruluş ve ruhsat işlemlerine ilişkin olarak yapılacak incelemede, brokerler ile yöneticilerin aşağıda belirtilen şartlara (Yönetmeliğin 7'nci maddesi gereği son altı aydan eski olmamak kaydıyla) haiz olup olmadıkları incelenir ve değerlendirilir.

Kontrol Listesi

- 3.1.1. Ruhsatı alınmadan faaliyette bulunulmuş mudur? (H)
- 3.1.2. Ruhsat alınan alanlarda aralıksız olarak bir yılı aşan bir süredir faaliyet gösterilmemesi söz konusu mudur? (H)
- 3.1.3. 5684 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren 1 yıl içinde ruhsatlar yenilenmiş midir? (E)

3.1.1. Gerçek Kişi Brokerlerin Sahip Olması Gereken Şartlar

Yönetmeliğe göre ülkemizde brokerlik faaliyetinde bulunacak Türk vatandaşı ve yabancı tüm gerçek kişilerin;

- a) Türkiye’de yerleşik olması,
- b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması,
- c) 5684 sayılı Kanunun 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin dört numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan hüküm giymemiş ve ceza almamış olması,
- ç) İflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması,
- d) En az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olmuş olması,
- e) Brokerlik yapacağı alanda sigortacılıkla ilgili kurum veya kuruluşların söz konusu bölümlerinde en az on yıllık mesleki deneyim kazanmış olması,
- f) Asgari malvarlığı şartını yerine getirmiş olması,
- g) Müsteşarlığımız tarafından belirlenen veya yetkilendirilen meslek kuruluşlarınca belirlenerek Müsteşarlığımızca uygun görülen fiziksel, teknik ve idari altyapı ile insan kaynakları koşulları bakımından yeterli olması gerekmektedir.

Bu nedenle, denetimde brokerlik ruhsatı almak üzere başvuran gerçek kişilerin yukarıda açıklanan şartları haiz olup olmadıkları kontrol edilir.

Kontrol Listesi

3.1.1.1. Brokerlik yapmak üzere başvuran gerçek kişiler Yönetmelikte öngörülen şartları taşımakta mıdır? (E)

3.1.2. Tüzel Kişi Brokerlerin Sahip Olması Gereken Şartlar

Yönetmeliğe göre Türkiye’de brokerlik faaliyetinde bulunacak yerli ve yabancı tüm tüzel kişilerin;

- a) Merkezlerinin Türkiye’de bulunması,
- b) Anonim veya limited ortaklık şeklinde kurulmuş olması,
- c) İflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması,
- ç) Asgari ödenmiş sermaye şartını yerine getirmiş olması,
- d) Müsteşarlığımızca belirlenen veya yetkilendireceği meslek kuruluşlarınca belirlenerek Müsteşarlığımızca uygun görülen fiziksel, teknik ve idari altyapı ile insan kaynakları koşulları bakımından yeterli olması gerekmektedir.

Brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin tüzel kişi ortaklarının da iflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması gerekmektedir.

Tüzel kişilerden brokerlik ruhsatı almak üzere başvuranların denetiminde yukarıda açıklanan şartları haiz olup olmadıkları incelenir ve araştırılır.

Kontrol Listesi

3.1.2.1. Brokerlik faaliyetinde bulunmak üzere başvuran tüzel kişiler Yönetmelikte öngörülen şartları haiz midir? (E)

3.1.2.2. Brokerlik faaliyetinde bulunmak üzere başvuran tüzel kişilerin tüzel kişi ortakları iflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş midir? (E)

3.1.3. Tüzel Kişi Brokerlerin Yöneticilerinin ve Gerçek Kişi Ortaklarının Sahip Olması Gereken Şartlar

Yönetmeliğin “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinin (ğ) bendinde yetkili, “brokerlerin yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ile brokerler adına imza atmaya yetkili olan kişiler” olarak tanımlanmıştır.

Brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin yetkililerinin ve gerçek kişi ortakları ile tüzel kişi ortakların yetkililerinin aşağıdaki niteliklere sahip olması gerekmektedir:

a) Kanunun 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin dört numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan hüküm giymemiş ve ceza almamış olması (Taksirli suçlar hariç olmak üzere affa uğramış olsalar dahi süreli hapis veya sigortacılık mevzuatına aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya birden fazla adli para cezasına mahkûm edilmemiş yahut cezası ne olursa olsun basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, görevi kötüye kullanma gibi yüz kızartıcı suçlar ile kaçakçılık suçları, resmî ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, Devlet sırlarını açığa vurma veya vergi kaçakçılığı suçlarından dolayı hüküm giymemiş olmak),

b) İflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması.

Yönetmeliğe göre yönetici, “brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerde genel müdür ve genel müdür yardımcılarını veya başka unvanla anılsalar bile bu görevleri yerine getirenler ile merkez ve şubede brokerlik şirketini sigorta işlemleri bakımından temsil ve ilzama yetkili olanları” ifade etmektedir.

Brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin en üst düzey yöneticisinin aşağıdaki niteliklere sahip olması gerekmektedir:

a) Türkiye’de yerleşik olması,
b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması,
c) 5684 sayılı Kanunun 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin dört numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan hüküm giymemiş veya ceza almamış olması,
ç) İflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması,
d) En az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olmuş olması,
e) Brokerlik yapacağı alanda sigortacılıkla ilgili kurum veya kuruluşların söz konusu bölümlerinde en az on yıllık mesleki deneyim kazanmış olması.

Brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin yöneticilerinden en üst düzeyde bulunanı hariç diğerlerinin aşağıdaki nitelikleri taşıması, ayrıca brokerlik yapacakları alanlarda, sigortacılıkla ilgili kurum veya kuruluşların söz konusu bölümlerinde en az beş yıl mesleki deneyim kazanmış olmaları gerekmektedir.

a) Türkiye’de yerleşik olması,
b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması,
c) 5684 sayılı Kanunun 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin dört numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan hüküm giymemiş ve ceza almamış olması,
ç) İflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması,
d) En az dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olmuş olması.

Uygulamada karşılaşılan önemli sorunlardan biri, Yönetmelik gereği brokerlerde aranılan şartlardan biri olan yöneticilerin sahip olması gereken mesleki deneyimin ispat edilebilmesidir. Gerekli deneyime sahip olunduğunu ispatın en güvenli yolu, bu durumun hem Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) kayıtları hem de deneyim kazanılan şirket veya

kurumlardan, hangi konularda deneyime sahip olduğunu da belirletecek şekilde alınacak belge ile ortaya konulmasıdır.

Yapılacak denetimlerde, ruhsat talebi ile ilgili olarak denetim yapılması halinde yukarıda belirtilen şartların brokerlik ruhsat talebinde bulunan gerçek ve tüzel kişi ile yetkili olarak çalışanları tarafından taşınmakta olup olmadığı, ruhsat sahibi bir brokerde brokerlik işlemlerine ilişkin olarak denetim yapılması halinde ise Yönetmelikte belirtilen şartları taşımaya devam edilip etmedikleri incelenir ve araştırılır.

Kontrol Listesi

3.1.3.1. Brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin yetkilileri ile gerçek kişi ortakları ve tüzel kişi ortaklarının yetkilileri Yönetmelikte belirtilen şartları taşımakta mıdır? (E)

3.1.3.2. Brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin en üst düzey yöneticisi Yönetmelikte düzenlenen şartları haiz midir? (E)

3.1.3.3. Brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin yöneticilerinden en üst düzeyde bulunan hariç diğerleri Yönetmelikte belirtilen nitelikleri taşımakta mıdır? (E)

3.1.3.4. Brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin yöneticilerinden en üst düzeyde bulunan hariç diğerleri brokerlik yapacakları alanlarda, sigortacılıkla ilgili kurum veya kuruluşların söz konusu bölümlerinde en az beş yıl mesleki deneyime sahip midir? (E)

3.1.3.5. Brokerlik faaliyetinde bulunacak tüzel kişilerin yöneticileri mesleki deneyim şartını uygun belgeler ile ispat edebilmekte midirler? (E)

3.1.4. Yabancı Ülkelerde Kurulmuş Brokerler İçin Özel Şartlar

Türkiye’de faaliyet göstermek isteyen gerçek veya tüzel kişi yabancı brokerlerin, gerçek veya tüzel kişi brokerler için istenilen şartlara ilaveten, brokerlik yapacakları alanlarda kendi ülkelerinde veya diğer yabancı ülkelerde son beş yıldır kesintisiz olarak brokerlik faaliyetinde bulunuyor olmaları ve bu faaliyetlerinin yasaklanmamış olması gerekmektedir.

Yabancı tüzel kişi brokerler, Türkiye’de ancak şube açmak suretiyle faaliyette bulunabilirler. Yabancı ülkelerde kurulmuş olan brokerlerin, irtibat bürosu veya ofis açmak veya temsilci vs. buldurmak sureti ile faaliyette bulunmaları mümkün değildir.

Brokerlerde görev yapacak yabancı yöneticilerin Türkiye’de oturma ve çalışma iznine sahip olmaları gerekmektedir.

Yabancı ülkelerde kurulmuş brokerlerle ilgili olarak yukarıda yer alan koşulları belgelemek üzere yurt dışından temin edilen belgelerin ilgili ülkenin yetkili makamlarınca ve Türkiye’nin ilgili ülkedeki büyükelçilik ve konsolosluga veya Lahey Devletler Özel Hukuku Konferansı çerçevesinde hazırlanan Yabancı Resmî Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi hükümlerine göre onaylanmış olması ve başvuruya belgelerin noter onaylı tercümelelerinin eklenmesi gerekmektedir.

Yapılacak incelemede, brokerin kuruluş ve ruhsat almak için yukarıda açıklanan şartları taşımakta ve halen taşımaya devam etmekte olup olmadığı kontrol edilir. Denetimde şirket organizasyon şeması ile iş akış süreçleri de incelenir, yönetici olarak değerlendirilebilecek olanlar tespit edilir ve bu görevi yerine getirenlerin yukarıda açıklanan şartları haiz olup olmadıkları araştırılır.

Kontrol Listesi

3.1.5.1. Türkiye’de faaliyet göstermek isteyen yabancı gerçek veya tüzel kişi brokerler şube açmak suretiyle faaliyet göstermek istemekte midirler? (E)

3.1.5.2. Yabancı tüzel kişi brokerler, şube dışında başka bir şekilde (irtibat bürosu, ofis vs.) Türkiye’de faaliyet gösteriyor mu? (H)

3.1.5.3. Türkiye’de faaliyet göstermek isteyen gerçek veya tüzel kişi yabancı brokerler, gerçek veya tüzel kişi brokerler için istenilen şartlara sahip midirler? (E)

3.1.5.4. Türkiye’de faaliyet göstermek isteyen gerçek veya tüzel kişi yabancı brokerler, brokerlik yapacakları alanlarda kendi ülkelerinde veya diğer yabancı ülkelerde son beş yıldır kesintisiz olarak brokerlik faaliyetinde bulunuyorlar ve bu faaliyetleri yasaklanmamış mıdır? (E)

3.1.5.5. Brokerlerde görev yapacak yabancı yöneticilerin Türkiye’de çalışma ve oturma izinleri bulunmakta mıdır? (E)

3.1.5.6. Yabancı ülkelerde kurulmuş brokerler, gerekli şartları taşıdıklarını Yönetmelikte belirtilen niteliklere sahip belgeler ile ispat etmekte midirler? (E)

3.2. Mesleki Sorumluluk Sigortası

Brokerler, mesleki faaliyetlerinden dolayı sigortalılara verebilecekleri zararlara karşı mesleki sorumluluk sigortası yaptırmak zorundadırlar. Mesleki sorumluluk sigortası olmaksızın brokerlik faaliyetinde bulunulamaz.

Mesleki sorumluluk sigortasının teminatı, her bir tazminat talebi için en az 200.000 TL ve bir yıl boyunca tüm tazminat talepleri için toplam en az 1.000.000 TL olmalıdır. Yönetmelikte belirtilen asgari teminat tutarlarının sağlanmış olduğunun kabul edilebilmesi için teminatların herhangi bir muafiyet içermemesi gerekmektedir.

Mesleki sorumluluk sigortasının asgari miktarı her yıl Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Üretici Fiyatları Endeksi yıllık artış oranını aşmamak kaydıyla Müsteşarlığımızca artırılabilir. Bu nedenle, teminat tutarlarının artırılması halinde artırılmış tutarlar dikkate alınır.

Brokerler, yaptırdıkları mesleki sorumluluk sigortasına ilişkin bilgileri her yıl Ocak ayı sonuna kadar Müsteşarlık veya görevlendireceği meslek kuruluşlarına bildirmek zorundadırlar.

Mesleki sorumluluk sigortası ile ilgili olarak yapılacak incelemede, Müsteşarlık tarafından belirlenen tutarda mesleki sorumluluk sigortası yaptırılmış olup olmadığı ve bu sigortanın belirtilen şekilde Müsteşarlığa veya görevlendireceği meslek kuruluşlarına bildirilmiş olup olmadığı incelenir.

Mesleki sorumluluk sigortası yaptırmamış olan ya da Yönetmelikte belirtilen limitlerin (muafiyetsiz) altında sigorta yaptırmış olan brokerler uyarılır ve Yönetmelikte öngörülen şekilde sorumluluk sigortası yaptırmaları talep edilir.

Ruhsat talebi ile ilgili olarak yapılan denetimlerde, brokerlik ruhsatının verilmesine ilişkin herhangi bir engel bulunmadığı ve mevzuatta aranan diğer şartların tam olarak sağlandığının tespit edilmesi durumunda, ruhsat talep eden kişilere mesleki sorumluluk sigortasının yaptırılması gerektiği de belirtilir ve hazırlanan Raporda, mesleki sorumluluk sigortası yaptırılması şartıyla ruhsat verilmesinde herhangi bir sakınca olmadığı ifade edilir.

Kontrol Listesi

3.2.1. Yönetmeliğin yayınlandığı tarihten itibaren, belirtilen şartlara uygun olarak mesleki sorumluluk sigortası yaptırılmakta mıdır? (E)

3.2.2. Yaptırılan mesleki sorumluluk sigortalarında muafiyet uygulanmış mıdır? (H)

3.2.3. Yenilenen mesleki sorumluluk sigortaları her yıl Ocak ayının sonuna kadar düzenli olarak Sigorta Brokerleri Derneğine gönderilmekte midir? (E)

3.3. Asgari Ödenmiş Sermaye ve Gerekli Özsermaye

3.3.1. Asgari Ödenmiş Sermaye

Tüzel kişi şirketlerin brokerlik ruhsatı alabilmek için Yönetmelikte belirlenen tutarda ödenmiş sermayeye, ruhsat almak isteyen gerçek kişilerin ise aynı miktarlarda mal varlığına sahip olması gerekmektedir.

Tüzel kişi brokerlik ruhsatı için asgari ödenmiş sermaye miktarı şirket türüne göre Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca belirlenen tutardan az olmamak kaydıyla 100.000 TL ve ruhsat talep edilen her bir alan için ilave 25.000 TL'dir.

Tüzel kişi brokerlerin hisse senetlerinin tamamının nama yazılı olması gerekmektedir.

Gerçek kişilerin beyan edecekleri mal varlıkları, tüzel kişi brokerler için aranan asgari ödenmiş sermaye tutarından az olmamalıdır.

Asgari ödenmiş sermaye miktarı her yıl Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Üretici Fiyatları Endeksi yıllık artış oranını aşmamak kaydıyla Müsteşarlığımızca artırılabilir. Asgari ödenmiş sermaye tutarının artırılması halinde artırılan sermaye tutarları dikkate alınır.

Asgari ödenmiş sermaye ve gerçek kişi brokerlerin mal varlığı ile ilgili olarak yapılacak incelemede, yukarıda açıklanan şartların yerine getirilmiş ve faaliyet süresince de getirilmekte olup olmadığı hususları incelenir ve araştırılır.

Tüzel kişi brokerlerin asgari sermaye şartını taşımakta olup olmadıklarının tespiti amacıyla şirket kayıtlarının doğruluğu araştırılır ve bu kapsamda özellikle banka ve kasa hesaplarının güncel durumları incelenir.

Kontrol Listesi

3.3.1.1. Tüzel kişi brokerlik ruhsatı talebinde bulunan şirket asgari 100.000 TL ve ruhsat talep edilen her bir alan için ilave 25.000 TL ödenmiş sermayeye sahip midir? (E)

3.3.1.2. Ruhsat talebinde bulunan gerçek kişiler, asgari 100.000 TL ve ruhsat talep edilen her bir alan için ilave 25.000 TL olmak üzere yeterli mal varlığına sahip midir? (E)

3.3.1.3. Brokerlik ruhsat talebinde bulunan tüzel kişilerin ödenmiş sermayesi şirket kayıtları ile bu kayıtları teyit eden güncel belgelerle ortaya konulabilmekte midir? (E)

3.3.1.4. Brokerlik ruhsat talebinde bulunan gerçek kişilerin göstermiş oldukları mal varlığının değeri gerçek durumu yansıtmakta mıdır? (E)

3.3.2. Asgari Gerekli Özsermaye

Faaliyette bulunan tüzel kişi brokerlerin Yönetmelikte belirlenen tutarda özsermayeye, gerçek kişi brokerlerin ise mal varlığına sahip olması gerekmektedir.

Tüzel kişi brokerlerin özsermayesi yıllık faaliyet gelirlerinin % 10'undan az olamaz. Faaliyet gelirleri yılsonları itibariyle hesaplanır ve ilave özsermaye ihtiyacının ortaya çıkması halinde eksik kalan kısım en geç yılsonuna kadar tamamlanır.

Yönetmeliğin 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine göre özsermaye, brokerlerin ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış sermayeleri, her türlü yedek akçeleri, yeniden değerlendirme fonu, dönem net kârı ile geçmiş yıllar kârları, kâr ve sermaye yedekleri ile Müsteşarlıkça uygun görülecek sermaye benzeri kaynaklar ve diğer kaynaklardan varsa dönem zararı ve geçmiş yıllar zararları ile Müsteşarlıkça uygun görülecek diğer değerlerin düşülmesinden sonra bulunan tutarı ifade etmektedir Gerçek kişilerin beyan edecekleri mal varlıkları, tüzel kişi brokerler için aranılan gerekli özsermaye tutarından az olmamalıdır.

Gerekli özsermaye açığını belirlenen süre içinde kapatmayan brokerler, bu açığı kapatana kadar brokerlik faaliyetinde bulunamazlar. Gerekli özsermaye ve gerçek kişi brokerlerin mal varlığı ile ilgili olarak yapılacak incelemede, faaliyet süresince yukarıda açıklanan şartların yerine getirilmekte olup olmadığı hususları incelenir.

Kontrol Listesi

3.3.2.1. Tüzel kişi brokerler, mevzuatın öngördüğü miktarda gerekli özkaynağa sahip midir? (E)

3.3.2.2. Gerçek kişi brokerler, tüzel kişi brokerler için gerekli olan özkaynak tutarında mal varlığına sahip midir? (E)

3.3.2.3. Tüzel kişi brokerlerin hisse senetlerinin tamamı nama yazılı mıdır? (E)

3.3.2.4. Tüzel kişi brokerlerde sermaye başlangıçtan denetim yapılan tarihe kadar olan dönemde brokerlik amaçları dışında kullanılmış veya ortaklarına borç olarak verilmiş midir? (H)

3.4. Teknik Personele İlişkin İnceleme

3.4.1. Teknik Personel

Yönetmeliğin 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre teknik personel, brokerlerde sigortacılık işlemlerini yapan ve bu konuda kendisine kimlik verilerek yetkilendirilmiş yönetici (sadece teknik personel olarak çalışanlar) veya kadrolu personeli ifade etmektedir.

Brokerler, merkez ve her bir şubesinde, faaliyette bulunduğu her bir alanda (hayat, hayat dışı ve reasürans) ayrı olmak üzere yeteri sayıda teknik personel istihdam etmek zorundadırlar. Brokerler, sigortalıya tanıtım ve bilgilendirme, sigorta risklerinin değerlendirilmesi ile tekliflerin hazırlanması ve sonuçlandırılması işlemleri için sadece teknik personel görevlendirebilirler ve teknik personel dışında başka bir personel görevlendiremezler.

Teknik personelin aşağıdaki şartlara sahip olması gerekmektedir;

a) Türkiye'de yerleşik olması,

b) Medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması,

- c) 5684 sayılı Kanununun 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin dört numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan hüküm giymemiş ve ceza almamış olması,
- ç) İflas etmemiş ve konkordato ilan etmemiş olması,
- d) En az lise ve dengi okullardan mezun olması,
- e) Teknik personel olarak görev yapacağı alanda sigortacılıkla ilgili kurum veya kuruluşlar nezdinde en az beş yıl mesleki deneyim kazanmış olması

Mesleki deneyim şartı, iki yıllık yüksekokulların birinden mezun olanlar için üç yıl, aktüerya, risk yönetimi ve sigortacılıkla ilgili iki yıllık yüksekokullardan mezun olanlar için iki yıl ve dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olanlar için bir yıldır. Mesleki deneyiminin tespiti için SGK kayıtları incelenir ve SGK kayıtlarında çalışılan şirketlerin unvanı yerine sicil numarası verilen durumlarda ayrıca bu sicil numaraları ile çalışılan şirketin sicil kayıtları karşılaştırılır.

Ruhsat talebi dışındaki denetimlerde, sadece teknik personel kimliğine sahip olunup olunmadığı araştırılır. Ruhsat denetimlerinde ise Sigorta Brokerleri Derneğinden gönderilen kuruluş dosyasında teknik personelde aranacak niteliklere ilişkin belgelerin olup olmadığının tespiti yeterlidir.

Brokerler, teknik personellerine ilişkin bilgileri, kaydedilmek ve bu personelin kayıt numarası ile kimliklerini almak üzere Müsteşarlığımıza veya görevlendireceği meslek kuruluşlarına (Sigorta Brokerleri Derneğine) bildirmek zorundadırlar.

Brokerler, teknik personelin yaptığı işlemlerden dolayı müşterilerine verecekleri zararlardan müştereken ve müteselsilen sorumludurlar.

Bu bölüm kapsamında yapılacak incelemede; brokerlerin, merkez ve her bir şubesinde faaliyette bulunduğu her bir alanda (hayat, hayat dışı ve reasürans) her biri için ayrı olmak üzere, yeteri sayıda teknik personel kimliğine sahip personel istihdam edilip edilmediği ve teknik personele ilişkin ilgili yerlere bildirim yapılıp yapılmadığı incelenir ve araştırılır.

Kontrol Listesi

3.4.1.1. Brokerler, merkez ve her bir şubesinde, faaliyette bulunduğu her bir alanda (hayat, hayat dışı ve reasürans) ayrı olmak üzere yeteri sayıda teknik personel istihdam etmekte midir? (E)

3.4.1.2. Brokerde, sigortalıya tanıtım ve bilgilendirme, sigorta risklerinin değerlendirilmesi ile tekliflerin hazırlanması ve sonuçlandırılması işlemleri sadece teknik personel tarafından yapılmakta mıdır (E) ve bu amaçla teknik personel dışında başka bir personel görevlendirmekte midirler? (H)

3.4.1.3. Her ruhsat alanında en az bir adet olmak üzere yeteri kadar teknik personel çalıştırılmakta mıdır? (E)

3.4.1.4. Şubelerde faaliyet gösterilen ruhsat alanlarında en az bir adet olmak üzere yeteri kadar teknik personel çalıştırılmakta mıdır? (E)

3.4.1.5. Brokerlerde görevlendirilen teknik personel Yönetmelikte belirtilen şartları taşımakta mıdır? (E)

3.4.1.6. Broker, teknik personellerine ilişkin bilgileri, kaydedilmek ve bu personelin kayıt numarası ile kimliklerini almak üzere Müsteşarlığımıza veya görevlendireceği meslek kuruluşlarına (Sigorta Brokerleri Derneğine) bildirmiş midir? (E)

3.4.2. Teknik Personel Eğitimi

Brokerlerin yöneticileri ile teknik personeli, tarihi ve programı Müsteşarlığımızca üç ay önceden duyurulacak ve en az üç yılda bir beş iş gününü geçmemek üzere verilecek eğitime tabi tutulurlar. Verilecek eğitimler, Kanunun 31'inci maddesinde belirtilen Sigortacılık Eğitim Merkezi tarafından koordine edilir. Eğitimlerin elektronik ortamda verilmesi de mümkündür. Ancak, Müsteşarlığımız, gerek görülen hallerde bu eğitimlerin yapılması amacıyla yurt içindeki veya yurt dışındaki kurum, kuruluş, meslek örgütleri veya üniversitelerden yararlanabilir.

Müsteşarlığımızca duyurulan ve beş iş gününü geçmemek üzere en az üç yılda bir verilecek eğitimi süresi içerisinde almamış olan teknik personelin faaliyeti bu eğitim tamamlanıncaya kadar durdurulur.

Bu kapsamda yapılacak incelemede, brokerlerin yöneticileri ile teknik personelinin, eğitime tabi olacak süre kadar çalışmış olup olmadıkları ve çalışmış iseler belirtilen süre içinde gerekli eğitimleri almış olup olmadıkları incelenir.

Kontrol Listesi

3.4.2.1. Brokerlerin yöneticileri ile teknik personeli, mevzuatta öngörülen eğitime tabi olacak süre kadar çalışmış mıdır? (E/H) Çalışmış iseler belirtilen süre içinde gerekli eğitimleri almış mıdır? (E)

3.4.3. Kimlik

Brokerlerin yöneticileri (sadece teknik personel olarak çalışacak olanlar) ile teknik personelinin kimlikleri Müsteşarlığımızın görevlendireceği meslek kuruluşlarınca verilmektedir. Kimliklerin şekli ve içeriği, verilmesi ve geri alınmasına ilişkin usul ve esaslar Müsteşarlığımızca belirlenir. Kimliği olmayanlar ile kimliği olup ibraz edemeyenler brokerlik işlemlerinde bulunamazlar. Brokerlik faaliyetinin durdurulması, sona ermesi veya teknik personelin iş akdinin bitmesi durumunda keyfiyet Müsteşarlığımıza bildirilir ve verilen kimlikler iade edilir.

Yapılacak incelemede, brokerin yöneticileri (teknik personel olarak çalışacak olanlar) ile teknik personelinin kimliklerinin bulunup bulunmadığı kontrol edilir ve iade edilmesi gereken durumlar mevcut olduğu halde iade edilmeyen kimlik olup olmadığı araştırılır.

Kontrol Listesi

3.4.3.1. Teknik personelin Brokerler Derneğinden alınmış kimlikleri var mıdır? (E)

3.4.3.2. Brokerlik kuruluşunda, Brokerler Derneğinden gönderilen kuruluş dosyasında teknik personelde aranacak niteliklere ilişkin belgeler var mıdır? (E)

3.4.3.3. Yöneticiler aynı zamanda teknik personel iseler teknik personel kimlikleri var mıdır? (E)

3.5. Fiziki ve Teknik Altyapıya İlişkin İnceleme

Bu bölüm kapsamında yapılacak denetimde, brokerin merkezinin konum ve fiziksel donanım itibarıyla brokerlik faaliyetlerini yerine getirmek için uygun olup olmadığı değerlendirilir. Ayrıca, brokerin teknik alt yapısının donanım ve yazılım olarak, idari alt

yapısının ise personel sayısı ve nitelik bakımından brokerlik faaliyetlerinin icrası için yeterli olup olmadığı kontrol edilir.

Yapılacak değerlendirmede, Yönetmeliğinin beş ve altı numaralı eklerinde de yer alan aşağıdaki altyapı şartları dikkate alınır:

Fiziki Altyapı

Yeterli işyeri : (Tapu ya da kira sözleşmesi örneği)

Yeterli tefrişat: (Mobilyaların faturaları ile büronun fotoğrafları)

Teknik Altyapı

Yeterli bilişim sistemi : (Bilgisayar ve diğer ekipman faturaları)

Brokerlik bilgisayar programı : (Program satın alındığını gösteren fatura)

Yeterli haberleşme imkânı : (Telefon, faks ve internet hizmeti faturaları)

İdari Altyapı ve İnsan Kaynakları

Organizasyon yapısı : (Tüm görevlileri ve görev dağılımını gösterir detaylı tablo)

Yeterli teknik personel: (Faaliyet gösterdiği her alanda en az bir teknik personel)

Kontrol Listesi

3.5.1. Brokerin merkezi, konum ve fiziksel donanım itibariyle brokerlik faaliyetlerini yerine getirmek için uygun mudur? (E)

3.5.2. Brokerliğin merkezi ve şubeleri bağımsız mıdır ve yeterli mekana sahip midir? (E)

3.5.3. Brokerlik merkez veya şubelerinin faaliyet gösterdiği mekanlar kiralanmış ise kiralama süreleri işyeri için uygun (en az bir yıllık) mudur? (E)

3.5.3. Kullanılan bilgisayar programı brokerlik faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve kayıt edilmesi için yeterli midir? (E)

BÖLÜM 4

BROKERLİK İŞLEMLERİNİN DENETİMİ

4.1. Brokerlik Faaliyetine İlişkin İnceleme

Brokerlik faaliyetine ilişkin olarak yapılacak inceleme, müşterilerin sigorta ihtiyaçlarının belirlenmesi, şirketlerden sigorta tekliflerinin alınması, müşterilere sunulması, poliçenin tanzim ettirilmesi ve primlerin ödenmesine aracılık edilmesi ile tazminatın ödenmesine yardım gibi aşamalardan oluşmaktadır. Ayrıca, brokerlik faaliyetlerinden elde edilen gelirler, portföy dağılımı, yükümlülükler, denetim esasları ve yasaklamalara ilişkin hususlar da incelenecek konuları oluşturmaktadır.

4.1.1. Teklifler

Brokerler, temsil ettikleri müşterilerin aksi yönde bir talebi olmadığı takdirde, müşterilerin sigorta veya reasürans teminatı talebi ile ilgili olarak en az üç sigorta veya reasürans şirketinden teklif almak ve bu teklifler ile karşılaştırmalı fiyatları temsil ettiği müşterilere bildirmek zorundadırlar.

Sigorta ve reasürans şirketleri, brokerlerin sigorta taleplerinde teklif vermeyi reddetmeleri halinde, bu durumu gerekçesi ile yazılı olarak ilgili brokere bildirirler.

Bu kapsamda yapılacak incelemede, örnekleme yöntemiyle yeterli sayıda müşteri dosyası seçilerek brokerin aksi belirtilmiş olmadıkça her bir sigorta talebi için en az üç sigorta şirketinden teklif alıp almadığı, bu teklifleri karşılaştırmalı olarak müşterilerine bildirip bildirmediği ve sigorta şirketleri ile imzalamış oldukları protokollerde portföy taahhüdünde bulunup bulunmadıkları gibi hususlar incelenir.

Kontrol Listesi

4.1.1.1. Broker her müşterisine aksi yazılı bir talebi yoksa en az üç teklif sunmuş mudur? (E)

4.1.1.2. Broker tarafından müşterilere sunulan teklifler karşılaştırmalı olarak bildirilmiş midir? (E)

4.1.2. Çalışma Esaslarına İlişkin Protokol

Brokerler, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleriyle çalışma esaslarını belirleyen protokol imzalayabilirler ancak, bu anlaşmalarda portföy taahhüdünde bulunamazlar. Ayrıca, imzalanan protokollerin brokerliğin mevzuata uygunluğuna ve bağımsızlığına gölge düşürecek bir içerikte olmaması gerekir.

Kontrol Listesi

4.1.2.1. Broker, sigorta ve emeklilik şirketleri ile imzalamış olduğu protokollerde portföy taahhüdünde bulunmuş mudur? (E)

4.1.2.2. Sigorta ve emeklilik şirketleri ile imzalanan protokoller mevzuata uygun mudur? (E)

4.1.2.3. Sigorta ve emeklilik şirketleri ile imzalanan protokollerde brokerin tanımına ve sigortalıya/katılımcıya karşı üstlendiği fonksiyona zarar verebilecek ya da uygun olmayan hükümlere yer verilmiş midir? (E)

4.1.3. Sigorta ve Reasürans Priminin Ödenmesi

Sigorta ve hayat dalında faaliyet gösteren emeklilik şirketleri ile yapılan protokolde bu konuda yetkilendirilen brokerler, sigortalılar tarafından ödenen primlerin tahsilini ve şirketlere transferini sadece kesin olarak ayrılmış müşteri hesapları yoluyla yapabilirler. Bu hesaplar, brokerin iflası halinde diğer alacaklıların ödemelerinde kullanılamaz.

Protokolde yetkilendirilen brokerlere yapılan prim ödemeleri sigorta ve emeklilik şirketlerine yapılmış sayılır. Sigorta ve emeklilik şirketlerince brokerlere yapılan ödeme ise hak sahibi tarafından tahsil edilmedikçe ödenmiş sayılmaz.

Bu konuda yapılacak incelemede, broker ile sigorta ve emeklilik şirketleri arasındaki protokoller incelenir ve brokerlere prim tahsil etme yetkisinin açık bir şekilde verilmiş olup olmadığı kontrol edilir.

Sigorta brokerinin, sigorta ve emeklilik şirketleri ile protokol imzalamamış ya da protokol imzalamasına rağmen prim tahsil etme yetkisinin verilmemiş olduğu hallerde brokerin sigortalılardan prim tahsil etmesi Yönetmeliğe aykırı hareket olarak değerlendirilir.

Diğer yandan, sigorta brokeri ile protokol imzalamayan ya da protokol imzalamasına rağmen prim tahsil etme yetkisi vermeyen, buna karşılık broker tarafından tahsil edilen primleri kabul eden ve primleri doğrudan sigortalılardan tahsil etmeyen, diğer bir ifade ile brokerin prim tahsil etmesine dolaylı olarak izin veren ve imkan sağlayan sigorta ve emeklilik şirketlerinin durumu da Yönetmelik hükmünü ihlal olarak değerlendirilmektedir.

Denetimlerde, broker tarafından prim tahsil edilmekte ise bu primlerin müşteri bazında ayrı takip edilip edilmediği ve ilgili şirketlere intikal süreleri incelenir. Ayrıca, poliçe iptalleri vs. nedeniyle prim iadeleri var ise bunların sigortalılara iade edilme esas ve süreleri kontrol edilir.

Brokerlerin prim tahsilat ve transferlerinin ayrı bir banka hesabı açtırmak suretiyle ve prim tahsilat ve transferlerinin brokerin kendi hesapları ile karıştırılmadan takip edilmesi Yönetmelik hükmüne uyum açısından gerekli ve yeterli kabul edilmektedir. Ancak, banka hesapları kullanmaksızın sigortalılar tarafından ödenen primleri sadece kendi hesaplarında ayrı takip etmesi de mümkündür. Buna karşılık, banka hesaplarında ya da en azından kendi hesaplarında bu ayırımı yapmamış olan brokerlerin durumları Yönetmeliğe aykırılık oluşturmaktadır. Ayrıca, sigortalılardan tahsil edilen primleri protokolda belirtilen süre geçtiği halde uhdesinde bulundurduğu tespit edilen brokerlerin de Yönetmeliğe aykırı hareket ettikleri değerlendirilir.

Brokerlerin primleri sigorta ve emeklilik şirketine müşteri bazında ve poliçelerle ilişkilendirerek aktarması ve sigorta şirketlerinin de prim tahsilatını sigortalı ve poliçe bazında takip etmesi gerekmektedir. Yönetmelik hükmüne aykırı olarak prim tahsilatlarını kesin olarak ayrılmış müşteri hesapları yoluyla sigorta ve emeklilik şirketine aktarmayan brokerlerin bu durumunu bildiği halde devam ettirilmesine izin veren sigorta şirketleri de mevzuata aykırılıktan sorumlu tutulurlar.

Kontrol Listesi

4.1.3.1. Sigorta ve emeklilik şirketleri, brokere prim tahsilat yetkisi devrini protokollerde açık bir şekilde belirtmiş midir? (E/H)

4.1.3.2. Protokolle yetkilendirilmediği halde sigorta ve emeklilik şirketleri adına prim tahsilatı yapılmakta mıdır? (H)

4.1.3.3. Prim tahsilat ve transferleri en az bir banka hesabı açtırmak suretiyle ve brokerin kendi hesapları ile karıştırılmadan takip edilmekte midir? (E)

4.1.3.4. Broker protokolda belirtilen süreleri aşacak bir şekilde sigorta ettirenlerden tahsil edilen primleri uhdesinde bulundurmakta mıdır? (H)

4.1.3.5. Tahsil edilen primler varsa bunlar müşteri bazında ayrı takip edilmekte midir? (E)

4.1.3.6. Poliçe iptalleri vs. nedeniyle prim iadeleri doğru bir şekilde hesaplanmakta ve zamanında iade edilmekte midir? (E)

4.1.4. Brokerlik Gelirleri

Brokerler, komisyonlar ile temsil ettikleri müşterilerden aldıkları danışmanlık ve risk yönetim ücreti dışında hiçbir surette menfaat sağlayamazlar.

Yapılacak incelemede, brokerlerin gelirleri ile komisyon, danışmanlık ve risk yönetim ücreti dışında gelir elde edip etmedikleri incelenir ve kontrol edilir.

Kontrol Listesi

4.1.4.1. Broker, sigorta ve emeklilik şirketlerinden alınan komisyon ve müşterisinden alınan danışmanlık ve risk yönetim ücreti dışında faaliyet geliri elde ediyor mu? (H)

4.1.5. Tazminat Ödemesi

Brokerler, sigorta tazminatı veya tazminata ilişkin avans ödeyemezler. Bu nedenle, brokerler aracılığıyla tanzim edilen poliçeler kapsamında ilgili sigorta ve emeklilik şirketlerinden talep edilen hasarlar incelenir ve bu tazminatların ödenmesinde, tazminatın ve varsa avans ödemelerinin doğrudan sigorta ve emeklilik şirketi tarafından sigortalıya yapılmış olup olmadığı araştırılır.

Buna karşılık, brokerler, sigorta tazminatının ödenebilmesi için gerekli bilgi ve belgelerin temini ve sigorta şirketine intikal ettirilmesi gibi işlemleri gerçekleştirebilirler. Ancak, sigortalı adına sigorta ve emeklilik şirketinden tazminat tahsil edemezler ve sigortalıya tazminat ya da tazminata ilişkin avans ödeyemezler.

Kontrol Listesi

4.1.5.1. Broker tarafından sigorta tazminatı veya tazminata ilişkin avans ödenmekte midir? (H)

4.1.5.2. Broker tarafından, sigortalı adına sigorta ve emeklilik şirketinden tazminat veya tazminata mahsuben avans tahsil edilmekte midir? (H)

4.1.5.3. Broker tarafından, mevzuata uygun şekilde tazminatların ödenmesinde sigortalılara yardımcı olunmakta mıdır? (E)

4.1.6. Portföy Dağılımı

Brokerler, faaliyette buldukları alanlar itibariyle portföylerinin birden fazla şirkete dağılması için gerekli tedbirleri almalıdırlar. Portföyün tek bir şirkette yoğunlaşması durumunda gerekçesi Müsteşarlığımıza bildirilmelidir.

Yapılacak incelemede, brokerin portföyünün belirli bir şirket veya şirketlerde toplanmakta olup olmadığı incelenir ve toplanmaması için brokerin gerekli tedbirleri almış olup olmadığı, portföy tek bir şirkette toplanmakta ise bu durumun gerekçesi ile birlikte Müsteşarlığımıza bildirilmiş olup olmadığı kontrol edilir.

Kontrol Listesi

4.1.6.1. Brokerde üretimde tek bir sigorta veya emeklilik şirketinde yoğunlaşma var mıdır? (E/H)

4.1.6.2. Brokerde eğer bir sigorta veya emeklilik şirketinde yoğunlaşma varsa bunun gerekçesini Müsteşarlığa bildirilmiş midir? (E)

4.1.7. Yükümlülükler, Denetim Esasları ve Yasaklar

Brokerler, mevzuat ile temsil ettikleri müşteriler tarafından kendilerine verilen talimatlara uygun hareket etmek, müşterilerinin hak ve menfaatlerini korumak, sigortacılık icaplarına uymak ve görevlerini iyi niyet ve dürüstlikle yürütmek, taraflara doğru bilgi vermek ve tazminat ödemelerinde taraflara yardımcı olmakla yükümlüdürler.

Yapılacak incelemede, brokerlerin müşteri talimatlarına uygun hareket edip etmedikleri, müşterilerin hak ve menfaatlerini koruyup korumadıkları, iyi niyetle hareket edip etmedikleri, tazminat ödemelerinde taraflara yardımcı olup olmadıkları ve yasaklamalara uyup uymadıkları incelenir.

Brokerler, brokerlik dışında başka bir ticari faaliyetle uğraşamazlar. Brokerlik ruhsatı olmayanlar, unvanlarında sigorta ve/veya reasürans brokeri ibaresine yer veremezler.

Kanunun 21'inci maddesinin üçüncü fıkrası gereği sigorta şirketlerinin, sigorta acentelerinin ve sigorta eksperlerinin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile meslekî faaliyette bulunan şirket çalışanları; brokerlik yapamazlar, tüzel kişi brokerin yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, imzaya yetkili olarak çalışamazlar, bunlara ortak olamazlar ve bunlardan ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemezler. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir.

Kanunun 21'inci maddesinin dördüncü fıkrası gereği, sigorta brokerliği yapması yasaklananlar, brokerlik ile ilgili faaliyetlerde çalıştırılmaz ve her ne şekilde olursa olsun bu kişilerle brokerlik mesleğinin icrası için işbirliği yapılamaz.

Aynı maddenin beşinci fıkrası gereği, sigorta brokerleri ve bunların yanlarında çalışanlar, işleri dolayısıyla öğrendikleri bilgi ve sırları ilgililerin izni olmaksızın açıklayamazlar. Ancak, suç teşkil eden hallerin yetkili mercilere duyurulması zorunludur.

Kanunun 22'nci maddesinin onuncu fıkrası gereği gerçek kişi sigorta eksperleri, brokerlik faaliyetinde bulunamaz. Aynı maddenin ondördüncü fıkrası gereği brokerlerin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile meslekî faaliyette bulunan şirket çalışanları sigorta eksperliği yapamaz; tüzel kişi sigorta eksperlerinin yönetim ve denetim kurullarında görev alamaz, imzaya yetkili olarak çalışamaz, bunlara ortak olamaz ve bunlardan ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemezler. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir.

Kanunun 23'üncü maddesinin onikinci fıkrası gereği, sigorta sözleşmeleri için brokerlik yapanların yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ile bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar sigorta acentelerinin yönetim ve denetim kurullarında görev alamaz; imzaya yetkili olarak çalışamaz; bu şirketlere ortak olamaz ve bunlardan ücret karşılığı herhangi bir iş kabul edemezler. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve velayeti altındaki çocukları için de geçerlidir.

Kanunun 30'uncu maddesinin onsekizinci fıkrası gereği, brokerlerin ortakları, yönetim ve denetiminde bulunan kişiler ve bunlar adına imza atmaya yetkili olanlar ile meslekî faaliyette bulunanlar ve brokerler sigorta hakemliği yapamazlar. Bu sınırlandırmalar söz konusu kimselerin eş ve çocukları için de geçerlidir.

Kanunun 35'inci maddesinin;

Onsekizinci fıkrası gereği; Kanunun 21'inci maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket eden brokerler üçyüz günden az olmamak üzere; sigorta brokerliği dışında sigorta acenteliği ve eksperlik yapanlar dörtyüz günden az olmamak üzere; dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenler ikiyüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

Yirmiyüçüncü fıkrası gereği; Kanuna aykırı olarak ruhsatı olmadan brokerlik yapanlar bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ve dörtüç günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

Yirmibeşinci fıkrası gereği; Broker yetki veya unvanlarını başka kişilere kullandıranlar ve söz konusu yetki ve unvanları kullananlar beşyüz günden az olmamak üzere, bu işleri yaptığı izlenimini uyandıranlar yüz günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır.

Kontrol Listesi

4.1.7.1. Broker, müşteri talimatlarına uygun hareket etmekte midir? (E)

4.1.7.2. Broker, müşterilerin hak ve menfaatlerini korumakta ve iyi niyetle hareket etmekte midir? (E)

4.1.7.3. Broker, tazminat ödemelerinde taraflara yardımcı olmakta ve yasaklamalara uymakta mıdır? (E)

4.1.7.4. Sigorta brokerleri ve bunların yanlarında çalışanlar, işleri dolayısıyla öğrendikleri bilgi ve sırları ilgililerin izni olmaksızın açıklamış mıdır? (H)

4.1.7.5. Brokerlik faaliyetinin durdurulması, sona ermesi veya teknik personelin iş akdinin bitmesi durumunda keyfiyet Müsteşarlığa bildirilmiş ve verilen kimlikler iade edilmiş midir? (E)

4.1.7.6. Broker, brokerlik dışında başka bir ticari faaliyetle uğraşmakta mıdır? (H)

4.1.7.8. Brokerler sigorta eksperliği, sigorta acenteliği ve sigorta hakemliği yapmakta mıdır? (H)

4.1.7.9. Tüzel kişi ortağa ait sigorta acenteliği ve ekspertiz şirketleri var mıdır? (H)

4.2. Kayıtların ve Finansal Tabloların İncelenmesi

Bu bölüm kapsamında yapılacak denetimde, brokerin tutmak zorunda olduğu defterler, kayıtları ve müşteri hesapları ile tanzim edilen belgelerin saklanmasına ilişkin hususlar incelenir ve değerlendirilir.

Yönetmeliğin “Tutulacak defterler ve mali tablolar” başlıklı 18 inci maddesinin birinci fıkrasında “(1) Brokerler, kanunen tutulması zorunlu olan defterlerden başka, tutmak zorunda oldukları Sigorta ve/veya Reasürans Sözleşmesi Kayıt Defterlerine ilişkin özet bilgileri elektronik ortamda Müsteşarlığa belirlenecek usuller çerçevesinde, verilen sürelerde Müsteşarlığa veya görevlendireceği meslek kuruluşlarına gönderir.” hükmüne yer verilmiştir. Bu maddeye istinaden Brokerler, kanunen tutulması zorunlu olan defterlerden başka, Sigorta ve/veya Reasürans Sözleşmesi Kayıt Defterleri tutmak zorundadırlar. Tutulan bu deftere ilişkin özet bilgiler elektronik ortamda Müsteşarlığımızca belirlenecek usuller çerçevesinde ve verilen sürelerde Müsteşarlığımıza veya görevlendireceği meslek kuruluşlarına gönderilir.

Yönetmelik hükmünde geçen sözleşme kayıt defterleriyle ifade edilmek istenen esas itibariyle üretim takip (rejistro) defteridir. Sektör uygulamalarında brokerler tarafından sözleşme kayıt defteri olarak rejistro defterinin tutulmakta olduğu bilinmektedir. Mevzuatta yer verilen düzenlemeden, sözleşme kayıt defterlerinin resmi bir nitelik taşımasının öngörüldüğü açıktır. Ülkemiz uygulamalarında bilgi ve belgelerin doğruluğuna resmi nitelik kazandırılmasının yollarından biri kuşkusuz Noter tasdikidir. Ancak, Kanunlarda aksi belirtilmediği sürece noter onayı olmayan belgeler de geçerlidir ve noter onayı sadece belge

üzerindeki imzaya itiraz def'ini ortadan kaldırmaktadır. Bununla birlikte, yapılan değerlendirme ile denetim ve incelemelerde bilgi ve belgelerin doğruluğu ve geçerliliği bakımından resmi bir nitelik taşımaları aranır. Denetimlerde Yönetmelik maddesindeki hükme paralel olarak, defterin elektronik ortamda tutulması ve ilgili belgelerin (sürekli form veya A4 olarak) ilgili yıl başlamadan önce notere tasdik ettirilmesi veya elektronik ortamda tutulan bu kayıtların belirli aralıklarla noter tasdikli kağıtlara basılması ve ertesi yıl Ocak ayı sonuna kadar da kapanışlarının notere tasdik ettirilmesi hususları değerlendirme konusu yapılır ve buna aykırı durumlar eleştirilir. Ayrıca, denetimlerde defter ve belgelerin usulüne uygun olarak tutulmakta ve saklanmakta olup olmadığı da incelenir.

Defterlerin ve ilgili kayıtların güvenilir ve geçerli olarak tutulmasına ilişkin Sigorta ve Reasürans Brokerleri Yönetmeliği'nde getirilen diğer bir düzenleme "Sigorta ve reasürans priminin ödenmesi" başlıklı 12'nci maddesinde yer almaktadır. İlgili maddenin birinci fıkrasında yer verilen, "*Yalnızca sigorta şirketleri ile yapılan protokolde bu konuda yetkilendirilen brokerler, sigortalılarca ödenen primlerin transferini sadece kesin olarak ayrılmış müşteri hesapları yoluyla yapabilir ve bu hesaplar brokerin iflası halinde diğer alacaklıların ödemelerinde kullanılamaz.*" ifadesi ile tahsilat yetkisi bulunan brokerlerin yapılan tahsilatları müşteri bazında ayrı ayrı takip etmeleri öngörülmektedir. Brokerlere getirilen bu yükümlülüğün bir gereği olarak tutulan kayıtların güvenilir olması şarttır.

Brokerler, yıllık olarak mali tablolarını düzenlemek ve gerçek kişi brokerlerin kendileri, tüzel kişi brokerlerde ise şirketi temsil ve ilzama yetkili kişi tarafından imzalanmış olarak hesap dönemini takip eden üç ay içinde yazılı ve elektronik ortamda Müsteşarlığımıza göndermek zorundadırlar.

Bu bölümle ilgili olarak yapılacak incelemede, yukarıda açıklanan defter ve belgelerin usulüne uygun olarak tutulmakta ve saklanmakta olup olmadığı ile gerekli bildirimlerin yapılmakta olup olmadığı kontrol edilir.

Kontrol Listesi

- 4.2.1. Broker, kanunen tutulması zorunlu olan defterleri tutuyor mu? (E)
- 4.2.2. Broker, kanunen tutulması zorunlu olan defterlerin dışında Sigorta ve/veya Reasürans Sözleşmesi Kayıt Defterleri tutmakta mıdır? (E)
- 4.2.3. Broker, Sözleşme Kayıt Defterine ilişkin özet bilgileri elektronik ortamda Müsteşarlığımızca belirlenecek usuller çerçevesinde ve verilen sürelerde Müsteşarlığımıza veya görevlendireceği meslek kuruluşlarına göndermekte midir? (E)
- 4.2.4. Sözleşme Kayıt Defteri elektronik ortamda tutuluyorsa A4 veya sürekli form şeklinde ilgili yıl öncesinde notere tasdik ettirilmiş midir? Defter şeklinde tutulması halinde ise ilgili yıl öncesi notere tasdik ettirilmiş midir? (E)
- 4.2.5. Dönem içinde düzenli (aylık) elektronik ortamda tutulan kayıtlar noter tasdikli kağıtlara basılmakta ve ertesi yıl Ocak ayının sonunda kapanışı notere tasdik ettirilmekte midir ve saklanmakta mıdır? (E)
- 4.2.6. Broker, yıllık olarak mali tablolarını düzenlemekte midir? (E)
- 4.2.7. Mali tablolar, gerçek kişi brokerlerin kendileri, tüzel kişi brokerlerde ise şirketi temsil ve ilzama yetkili kişi tarafından imzalanmış olarak hesap dönemini takip eden üç ay içinde yazılı ve elektronik ortamda Müsteşarlığımıza gönderilmekte midir? (E)

4.3. Müşteri Dosyaları

Brokerler, temsil ettikleri müşteriler adına ayrı bir dosya açmak ve bu belgeleri en az iki yıl süre ile saklamak zorundadırlar.

Denetimlerde, müşteri dosyalarından örnekleme yöntemiyle yeteri kadar dosya seçilmek suretiyle ilgili hususlar incelenir.

Kontrol Listesi

4.3.1. Broker, temsil ettikleri müşteriler adına ayrı bir dosya açmakta mıdır? (E)

4.3.2. Broker, temsil ettiği müşteriler adına açtığı dosyaları en az iki yıl süre ile saklamakta mıdır? (E)

4.4. Diğer Hususlar

4.4.1. Unvan, İlan, Reklam, Afiş ve Panolar

Kanunun 32'nci maddesinin birinci fıkrası çerçevesinde brokerler, unvanlarında sigorta ve/veya reasürans ifadesi ile birlikte brokerlik ifadesini kullanmak zorundadırlar. Bunun dışında bir hizmet verildiği izlenimini yaratan ifadeler kullanamazlar.

Brokerlerin faaliyet gösterecekleri başka bir adresteki şubeleri, merkez ile aynı unvanı taşımak zorundadır. Brokerler, şubelerine ilişkin bilgileri şube tesisinden itibaren en geç onbeş iş günü içinde Müsteşarlığımıza bildirmelidirler. Şubelerin antet, afiş, reklam ve tabelalarında broker unvanına yer vermeleri zorunludur.

Yapılacak incelemede, yukarıda açıklanan esaslara riayet edilip edilmediği kontrol edilir.

Kontrol Listesi

4.4.1.1. Brokerin unvanında sigorta ve/veya reasürans ifadesi ile birlikte brokerlik ifadesini kullanılmakta mıdır? (E)

4.4.1.2. Brokerin unvanında, brokerlik dışında bir hizmet verildiği izlenimini yaratan ifadeler bulunmakta mıdır? (H)

4.4.1.3. Brokerin faaliyet gösterdiği başka bir adresteki şubeleri varsa, bunlar merkez ile aynı unvanı taşımakta mıdır? (E)

4.4.1.4. Broker, şubelerine ilişkin bilgileri şube tesisinden itibaren en geç onbeş iş günü içinde Müsteşarlığımıza bildirmekte midir? (E)

4.4.1.5. Brokerde, varsa şubelerin antet, afiş, reklam ve tabelalarında broker unvanına yer vermekte midir? (E)

4.4.2. Değişikliklerin Bildirilmesi ve İzinler

Bir kişinin, tüzel kişi brokerlerin sermayesinin % 10 veya daha fazlasını temsil eden payları edinmesi ile bir ortağa ait payların sermayenin % 10'unu aşması veya bu oranın altına düşmesi sonucunu veren hisse edinimleri Müsteşarlığımızın iznine bağlıdır.

Gerçek kişi brokerlerin ticari sicil bilgilerinde ve tüzel kişi brokerlerin ana sözleşmelerinin faaliyet konularına ilişkin maddelerinde meydana gelebilecek değişiklikler ile tüzel kişi brokerlerin merkez ve şubelerindeki yönetici ve teknik personel değişikliklerinin en geç iki iş günü içinde Müsteşarlığımıza bildirilmesi gerekmektedir.

Belgelerin tamamlanmasından itibaren, Müsteşarlığımızca on işgünü içinde reddedilmeyen değişiklikler kabul edilmiş sayılır.

Brokerler, Yönetmelik hükümleri çerçevesinde meydana gelebilecek diğer tüm değişiklikleri, değişikliği takip eden en geç onbeş gün içinde, ilgili belgeleri ile birlikte Müsteşarlığımıza veya yetkilendireceği meslek kuruluşlarına bildirirler.

Bu bölüm kapsamında yapılacak incelemede, yukarıda açıklanan izin alınması veya bildirim yapılması gereken konularda gerekli izinlerin alınmış ve bildirimlerin süresi içinde yapılmış olup olmadığı kontrol edilir.

Kontrol Listesi

4.4.2.1. Brokerde, bir kişinin, tüzel kişi brokerlerin sermayesinin % 10 veya daha fazlasını temsil eden payları edinmesi ile bir ortağa ait payların sermayenin % 10'unu aşması veya bu oranın altına düşmesi sonucunu veren hisse edinimlerinde önceden Müsteşarlığın izni alınmakta mıdır? (E)

4.4.2.2. Gerçek kişi brokerlerin ticari sicil bilgilerinde ve tüzel kişi brokerlerin ana sözleşmelerinin faaliyet konularına ilişkin maddelerinde meydana gelen değişiklikler ile tüzel kişi brokerlerin merkez ve şubelerindeki yönetici ve teknik personel değişiklikleri en geç iki iş günü içinde Müsteşarlığa bildirilmiş midir? (E)

4.4.2.3. Broker, Yönetmelik hükümleri çerçevesinde meydana gelen diğer değişiklikleri, değişikliği takip eden en geç onbeş gün içinde, ilgili belgeleri ile birlikte Müsteşarlığa veya yetkilendireceği meslek kuruluşlarına bildirmiş midir? (E)